

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vsem p. t. naročnikom.

Upravni odbor „Narodne tiskarne“, kot lastnice „Slovenskega Naroda“, je sklenil v svoji seji 5. decembra t. l., da se bode pošiljanje „Slovenskega Naroda“ vsem onim naročnikom ustavilo, kateri naročnine naprej ne plačujejo za četrt leta (ali izjemoma en mesec), in sicer brez obzira na naročnika.

Dalje je upravni odbor sklenil, da, ako oni gg. delničarji, ki imajo na svoje akcije še doplačati, tega ne storijo s popolno doplačo in s 6% obresti vred v teku 4 tednov od tega prvega poziva, bodo te nedoplačane akcije izbrisale se iz delniške knjige, resp. uničile se in po §. 8. post. pravil zapade vplačani del delniškemu društvu.

V Ljubljani 9. dec. 1875.

Za upravni odbor:

Dr. K. Ahačič,
predsednik.

V državnem zboru

je bila 6. in 7. dec. generalna debata o proračunu, pri kateri se je zopet osvetilo stanje stvari in strank v Avstriji.

Prvi je govoril za proračun ustavovrec Klepsch. On je rekel: „Uprava za vojsko se pripravlja kakor da bi bili naravnost pred vojno in nas finančno ubija. Vladi Klepsch očita, da pri imenovanju višjih uradnikov ne ravna previdno, da pusti pri izvrševanju postav neko brezdisciplinost vladati. Uradniki potlej pomorejo, da se postave tako malo spoštujejo, kakor to dostikrat očitamo ljudstvu. Ali nimate pravice zahtevati, da se na svetost postave verjame, če tisti, ki

imajo postavo izvrševati, kažejo nespoštovanje do nje. Položaj države je resen, naše blagostanje podirajo.“ Govornik nazadnje zagovarja personalno unijo z Ogersko.

Dr. Plener vzame številke proračuna v pretres in zračuna, da je prav za prav že 48 milijonov deficita in še 11 milijonov za najpotrebnejše železnice. On hoče direktni davek povišati, (oho!) da se deficit pokrije. Nov davek naj se vpelje in sicer osebni prihodnji davek! S tem, da bi vedno državi dolgove delati ne ide.

Poslanec Herman govori proti. Iz njegovega govora ponesemo politični del po stenografskem zapisniku.

Heilsberg govori za, Steudel zoper. Steudel pravi: V nobeni državi se od ljudstva toliko ne terja kakor v Avstriji.

Dr. Schaffer, ljubljanski poslanec, hoče novih potov in sredstev najti, namreč on hoče davek reformirati in štediti. On hoče, naj se politični prepir na stran dene, (t. j. menda vse v nemški rog trobi).

Dr. Pražak: Od leta 1868 vlada nemško-nacionalna stranka, njene vlade so do danes državo vodile. Če je res, da so te vlade krive finančnega stanja, potem je kriva ga tudi stranka. Centralizem uže sam po sebi na to gre, vedno več izdajati. To se je od l. 1868 sem pokazalo, vedno več se potrosi. Kar se tiče zmanjšanje vojske, katero je odličen patrijot nasvetoval, nij zdaj čas za to, ko je evropski položaj tako resen. Sedanji sistem nij sposoben državi gospodarstveno pomagati. Sam federalizem more latentne moči razvezati. Strankarska vlada je tam mogoča, kjer so enaki elementi; izvor nejeдинosti v Avstriji je pa, da ena stranka vlada.

Wedl nij zadovoljen z očitanjem, da

je nemško-liberalna stranka zakrivila finančno slabo stanje države.

Dr. Dunajevski pravi, da smo ekonomično in finančno bolni. Če se govori o „pasivnih“ provincijah, protestuje on proti temu, ker vse dežele po enakej meri davke plačujejo. Ako ene menj, nego druge, je zato, ker jih država nij podpirala, da bi bile bolj produktivne postale. Galičanje so hoteli z vlado premirje imeti, če prav nij v ustavi vse, kakor bi imelo biti. Oni so premirje držali, ali druga stran ga nij. Zato terja gališki deželni zbor vse svoje pravice.

Grof Spiegel pravi, kako trgovina in obrt potita ležita. Velik del davkoplačevalcev plačuje uže svoj davek iz kapitala, ne iz obresti.

Oelz konstatuje, da centralizacija vodi našo državo v pogubo. Nasledki zdanjega vladnega sistema so žalostni in se povsod kažejo.

Skene dolži opozicijo, da njeni govori daleč čez to hišo gredo, vladna stranka pak tudi skozi okno ven govori voličem. Vlada pa, ki jo imamo, ima v finančnih in gospodarskih rečeh precej nesrečno roko.

Knez Czartoryski vpraša: kako je mogoče, dobre finance imeti, če je politika slaba. Gospodje od večine nijso jasni o ciljih vlade, s katero se niti ne skladajo v vseh rečeh. Tisočkrat „ne“ se bode odgovorilo na vprašanje, ali vlada daje poročstvo za varstvo obstoječega prava in reda, ali če je vlada res liberalna in svobodomiselná posebno gledé novinarstva, pravice zborovanja in drugih terjatev pravega liberalizma. Vsled tega bode poljska opozicija odslej odločnejša. Vlada ima le ta princip, od dne do dne životariiti. Onim, ki hočejo vojsko znižati, svetuje Czartoryski, naj bi tudi terjali, da bi se število uradnikov

Kistek.

Tako zdaj ljubijo!

(Povest, iz ruskega prevel Žanov.)

(Dalje.)

III.

„Kako se mi zdi smešno?“ je rekla Ana Korneliju, gredé v šolo.

„Zakaj smešno?“

„Jaz sem zdaj starša doma, sem gospodinja!“

„Kako pa to?“

„Je uže tako; uboga tetka Mina je zbolela in mati so šli k njej za cel dan.“

„Kaj pa oče?“

„Oče so šli za delom do Žolkve, in bog daj, da bi se vrnil k večeru!“

„In vi ste sami doma?“

„Ne, kako je mogoče? Je še kuharica,

Jan in posli, a jaz sem gospodinja! . . . Mati so rekli: Ana! tukaj imaš ključ, budi gospodinja brez mene, uči se, ti nijsi več dete. Ah kako je to veselo! Sama sedem na stol in ključ imam od vsega . . .“

Ana veselo potolče z roko po žepu svojega predpasnika, ključ zarožljajo in ona se zahohota.

„Nazaj gredé pa pojdeva bolj prosto, ker vam ne bo treba hiteti in nihče vas ne čaka doma.“

„To sem uže sama mislila! . . .“

Kornelij se lahko nasmehne.

„Ko odide Ana k učenju, se vrne Kornelij domov in okoli dvanajstih pride zopet iz svoje sobe, a nekako vznemirjen. Kmalu za njim pride Stecko in zagodruja: „Znorel je moj gospod! Prišel je danes s sprehoda,“ modruje dalje sam pri sebi, „in me je poslal v prodajalnico kupiti dve butelji šam-

panca in vsake čenče za dvanajst goldinarjev, sam ne vem, ali se hoče od dolgega časa napiti, ali kaj . . . Ali pa, čegava gostija bo, da je okinčal sobo po grofovsko, da je nakupil redkih in lepodiščnih cvetlic? Kdo pride v svate? Znorel je gospod! . . .“

Mej tem pa sreča Kornelij Ano, gredó iz šole.

„Dobro se mi zdi, da ste tukaj,“ reče Ana, ko pride do Kornelija, „na jutro imamo tako težko nalogo.“

„To vam jaz naredim, a . . .“

„No, kaj je pa? kaj je z vami? vi ste tako žalostni!“

„Ne vem, kako morete kaj tacega dostaviti.“

„Teda jutri prinesite koj zjutraj sem prevod, a izdelajte ga dobro, brez pomote, prosim, brez pomote, ker bi bila rada prva.“

znižalo, ker uradništvo kot kasta je za razvoj ljudstva pogubno.

Potem so govorili še Fuchs, **Slovenec dr. Vošnjak** (čegar ves govor po stenografičnem zapisniku prinesemo), Menger, šlezjski Slovan Čienciala, Zellinger, Fux, Dalmatin Klaić, Čeh Kusy in minist r Depretis, ter potem je bila generalna debata sklenena.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Spljeta, 8. decembra. (Izv. telegram „Slovenskemu Narodu“.) Pretečeni četrtek so vstaši prijeli Rauf-pašo na Planem, ko je s šestimi tabori vojske marširal iz Gačka v Bilek. Po dolgem ostrem boji so vstaši zmagali pod Bacovičem, Pavlovičem, in Zimoničem sijajno. Turki imajo take velike izgube, kakor v zadnji veliki bitki. Eden turških vodja, po uniformi soditi, en paša, je padel. Vstaši imajo 10 mrtvih in 30 ranjenikov. Tepena vojska se je umeknila v Bilek, Rauf-paša pa v Trebinje.

Iz Spljeta, 8. decembra. (Izv. telegram „Slovenskemu Narodu“.) Zadnji petek je bil boj pri reki Sekula, v katerem je palo 80 Turkov. — Turška vojska v Beranu pak je na drugo krdelo vstašev pala preko Lime, a bila tepena, nazaj zapodena po dolgem boji, v katerem so Turki imeli 300 mrtvih.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. decembra.

V **Pragi** je bila od oblastnije prepovedana velika beseda s plesom, ki so jo Čehi hoteli hercegovinskim begunom na korist napraviti.

Hrvatski ban Mažuranić je odšel v Pešto na posvetovanje.

V **ogerskem** državnem zboru je zopet Sennyeyev o stro govoril zoper honvede, terjajoč, naj se ta draga magjarska posebna vojska odpravi in naj bode sredina brambovne moči v skupnej armadi.

Vnanje države.

Iz Peterburga javljajo: Nadvojvoda Albrecht je 7. decembra zvečer sem prišel in je bil od členov carske familije in od pruskega kronprinca sprejet. Na kolodvoru je bila častna straža postavljena.

Iz Belgrada se ne potrjuje vest o ministerskej krizi, nego ministerstvo je zopet zhranej skupščini proračun predložilo. Razhoda in dohoda je 36 milijonov srebrnih grošev.

Na **Francoskem** se je v narodnej skupščini bralo poročilo o razpustu skupščine. Debata se začne potem, ko ta skupščina voli še 75 senatorjev.

Na **Španjskem** se pripravljajo volitve. Volilni listi se uže delé. — Kralj Alfonso potuje na sever.

Dopisi.

Iz Rojana pri Trstu 6. dec. [Izv. dop.] Sinoči je naša čitalnica po programu, ki ste ga tudi vi objavili praznovala Miklavžev večer, kakor lani, samo še sijajnejše. Videlo se je, da se je ta stara slovanska šega našemu občinstvu prikupila, — ne, videlo se je, da je odbor pravo zadel, ko je prvič poskušal z besedo tudi Miklavžev bazar združiti. Delitev je trpela celo uro, i kako ne bi, saj se je moralo mnogo nad sto darov razdeliti, malim in velikim otrokom, tu lep in dragocen spomin, tam šaljivo in zbudljivo darilce brez vrednosti, ali s tem večjo radostjo, grohotnim smehom sprejeto. Tudi izvrstne domače črne kapljice, prave zajčje krvi, za odbor posebe, za tržaški kvartet posebe, za rojanske pevce posebe nij Miklavž pozabil, ki nas je po dovršeni delitvi čez pol noč združene držala. — Ples, ki nij bil postavljen na dnevni red, ali nočni red — moral se je dovoliti. Obsule, so vam naše krasotice nesrečnega, kaj pravim, srečnega predsednika in tako dolgo v kolu sukale, in prosile, da je v ples privolil. Rad bi ga pa tudi poznal godrnjača, ki bi se takej peticiji protiviti mogel; — se ve da si predsednik nij mogel misliti, da se bode njegovo dovoljenje vse tja noter do jutra porabilo. A zgodilo se je, i mislim, da se je ta prestopok krivičnicam tudi uže odpustil. Teže pa je odvezo dati nekemu gospodu, ki je jako predolgo i pregloboko v dno čaše se bil zagledal, in duševno in telesno ravnotežje popolnem zgrešil bil, tako da si mislim, da si ga ne bode v čitalnične prostore več iskat prišel. Miklavž pa je menda tudi na tako vrsto čestilcev navajen ter se je gotovo mislil: sit et ei venia.

Kje pa je ostala beseda? Zdaj stoprv zapazim, da sem pri koncu začel. Da beseda. Cospodičina pl. Neugebauerjeva, pela je kakor slavček, kakor škrljanček, tržaški kvartet milo in ubrano, kakor mu je naveda, čitalniški pomnoženi zbor krepko i močno, rekel bi junaško same davorije, baš

v duhu časa, kateremu se tudi Slovan ne more odtegniti, ne sme odtegniti. Tadi njegova golobja kri se mora premeniti, i se bode premenila, saj nij na večni plač, i robovanje obsojen. Če se ne motim je tudi predsednik v svojem govoru tej podobno misel izrazil. Barba „Gluh mora biti“ je mnogo veselosti, i smeha prouzročila. Tako mislim da sem ne držaje se sporeda vendar vse njegove točke omenil, i jako vesel večer se ve da le površno popisal. A glej, malo da nijsem na deklamatorko pozabil, ki je Stritarjevo „Siroto“ prav ginljivo i razumljivo krasoslovila. Zdaj pa pika.

Iz Sežanskega okraja 6. dec.

[Izv. dop.] Mnogo se je v naših krajih o šolskih zadevah na boljše obrnilo, ustanovile so se nove šole druge razširile na višerazredne, nastavili so se sem ter tja izobraženi učitelji, kateri vspešno v svojih delokrogih podučujejo. Naš c. kr. okrajni šolski svet je naložil 50% doklade na izredne davke, da je v stanu učitelje plačevati in druge izhodke izgotoviti. On obrača svojo pozornost na vse kraje in si prizadeva zahtevanju posameznih okrajev in občinstvu zadostiti. Toda pri vsej svojej dobri volji ne more vsega storiti, kakor sam želi, kajti mnogo krat je v zadregi zaradi tega, ker se za kak prostor nobeden ne oglasi. Pri teh za občinstvo povoljnih razmerah nas je jako osupila neka notica, katero baje veljaven mož (?) v „Soči“ razglašal in si prizadeval, c. kr. šolski svet podučiti o razmerah, katere sam komaj pozna. On obžaluje, da služba učitelja na Barki in v Vrtovljah še nij na novo oddana, zamolči pa, da se je prejšnji učitelj še le meseca novembra odpovedal ondašnji službi. Kakor dolgo bode naš c. kr. okraj. šolski svet svoje dolžnosti tako izpolnoval, kakor si je do sedaj prizadeval, smemo zadovoljni biti. Meseca novembra naznanjeni odhod učitelja se do sedaj nij mogel nadomestiti, to bi omenjeni veljavni mož gotovo vedel, ako bi si prizadejal, da bi mu bile šolske postave bolj znane. Nezaslužena graja izbuja nejevoljo in človek izgubi veselje do vsake reči, ako se njegovo rodoljubje ne prizna. S tem mislimo, da smo opravičili omenjeno notico.

Vabilo.

Vedno sem sodil tako: Kedór noče samo po živem riti po življenji, kakor brezumna

„To je vse prav, a jaz zjutraj ne morem priti sem.“

„Zakaj ne?“

„Tako, prej sem bil na postaji in sem dobil pismo, da naj grem na kmeto.“

„Ali se dolgo tam pomudite?“

„Jutri do tega časa.“

„Ah moj bog! naredite vi tedaj nalogo in prinesite jo k meni, veste, pri nas nij nikogar, veste pa tudi, kje stanujemo, pridite, naj velja, kar hoče, in oddajte nalogo!“

„Rad bi vam naredil, a nij mogoče, čez dve uri moram oditi.“

„Jaz nesrečna! Kaj čem početi! Odvadili ste me od nalog, ker ste jih delali mesto mene, in zdaj ne spravim sama ničesar skupaj! . . . Kaj pa poreče gospa Šnek?“

„Ne plakajte Ana, še se pomaga; še je sredstvo.“

„Kako?“

„Pravite, da pri vas nij nobenega doma, pa lahko pridete pol ure pozneje domov.“

„Se vé da, veste, zdaj sem jaz gospodinja . . .“

„To je pa res dobro, srečo vam voščim, da tako lepo pridete k nalogi. Jaz ne stanujem paleč, tukaj-le v tej hiši, stopite k meni, jaz vam koj izdelam nalogo, sam pa pojdem . . .“

„Oj vi ste pa dobri! a če grem k vam . . . vsi zvedó, da mi vi delate naloge.“

„Aj, kdo neki zvě? Pri meni ne zna doma nihče francoskega. Tukaj-le še par korakov, in potem je v četrtniki ure vse končano.“

Kornelij spravi Ano k sebi na stanovanje.

„Kako imate prekrasno sobano!“ se

začudi Ana vstopivši. „Kaka preproga! in kaka roža cvete pri vas na oknu! . . . Prav lepa je in lepo diši! . . . Ana se sklone k cvetlici, jo duha in smehljaje se pregleduje njena rudečkasta peresca. Kornelij nij ganil oči z Ane.

„Poslušajte, ko odidem domu, dajte mi to-le cvetlico!“

„Rad.“

„Delajte brž nalogo in nikar me ne glejte, meni bo čas iti in vam tudi . . .“

„Koj; dajte mi zvezek. Toda vi zdaj še nijste jedli.“

„Ne še.“

„Tako; tukaj imate kruh, maslo in redki švicarski sir. Poslužite se, mej tem jaz zgotovim.“

Kornelij se vsede pisat, vedno pogledovaje na Ano, ona pa mirno sname klobuček in se vsede k jedi.

žival, kedr hoče v resnici vreden biti človeškega imena, temu je sveta dolžnost, da vsaj toliko svojih moči, kolikor mu jih pušča terdi „boj za bitje“, obrača v prid domovini, človeštvu.

Blagor mu, komur je dano, da se svojimi darovi množi telesno blagostanje svoje domovine; je naloga moža, kateri je izvoljen, da se svojim glasom pred svetom brani pravice narodu; trikrat srečen, kedr je poklican, da v domači deželi domačo mladino uči, blaži in vodi!

Vse to nij dano meni! Ako hočem služiti svoji domovini, iskati mi je družega pota.

„O cives, cives, querenda pecunia primum est!“ — O možje, možje, najprej iskati je novcev! Ta glas se je vedno čul, čuje se posebno krepko v naših dnevih, razlega se po mestih in po kmetih, odmeva v visoki kameniti palači in pod nizko slamnato streho. In kako je vse poslušno temu glasu!

V serce boli pravega ljudoljuba to nemirno letanje in hitanje, to strastno hlepenje po časnem blagu; z žalostjo gleda in skerbjo, kako se vedno širi in rase, enako grozeči povodnji, poglobno materijalstvo, znamenje našega časa, poguba človeški omiki.

Tu je čas, da drug glas zadoni, glas: „Sursum corda!“ K višku serca! — Bistriamo si um! gotovo — ali sam vodi do samoljuba; samopašja; — blažimo si serce! blago serce je vir rodoljuba in ljudoljuba; bister um in blago serce v lepem soglasji, to je prava bistvenost človeška, ki ga povzdiguje nad vse zemeljske stvari.

Gorje narodu, kateri prezira in zamerja vzorne — idealne namere! Naj mu bodo podložni narodi vsega sveta, naj nakopiči okolo sebe blago vse zemlje, naj dospé do verhunca moči in slave — mirno bode kraljeval v svojem merzlem ozračju, veličastvo njegove bode širilo luč, ki svéti, a ne greje; čas skoraj razruši njegovo publo velikost, in imena mu ne bode slavilo človeštvo!

„Vsi ljudje smo enaki na svetu, vsi smo si bratje, enega očeta sinovi, ena sama velika družina!“ Ta nauk se razlega po učilnicah in božjih hramih, oznanja se v zborih in društvih; te resnice si ne upa učiti tajiti najterji samopašnik; z veseljem in ponosom jo priznava ves izbraženi svet. Takó se uči, tako se govori in piše vse vprek!

In káko podobo ima svet v resnici? Koliko človeštva živi zares človeka vredno življenje?

Silno in vedno silneje terka na duri

grozovito „socijalno vprašanje“, strah sedanosti in bližnje prihodnosti; ne dá se utesiti s priliznjenimi tolažbami, ne dá se odgnati z bliščem orožja! Trka, pravim, na duri — na persi terka vsakemu čutečemu človeku. Kaj početi, da nov prevrát, kakoršnega še nij videl svet, „vesoljen potop“, ne pokonča vsega, kar je v tisočletjih s tolikim trudom doseglo človeštvo?

Kedaj nastopi nova doba, doba dejanjskega bratoljublja? Kedó nam prižge novo luč, luč, ki razsvitlja in ogreva, kamor pisiše — luč ljubezni? Kateri izmed narodov bode svetu rešitelj? — Narod, kateri je največ terpel krivice; narod kateri je najglobokeje čutil gorje, ki tare človeštvo; narod, katerega nij okužil strup samopašja — narod, kateri ima najblažje sercé.

Bode-li ta narod-rešitelj — narod slovanski? — Nesrečnega bi me storil, kedr bi mi vzel to vero, kedr bi mi dokazal, da vse to so same lepe prazne sanje. Za boga! kak namen, káko nalogo pa ima sicer v zgodovini nebrojno pleme slovansko? Če je prazna ta vera, káko terdno podlogo naj ima potem naše rodoljubje, naš narodni ponos!

V tej veri, s tem vzvišenim smotrom pred očmi, posvečujem kolikor mi je moči svoji domovini; kedr je z mano enacih misli, naj se mi pridruži!

Kaj je torej početi nam Slovencem? Naše stanje nij veselo; malo nas je, naše moči niso obile; boriti se nam je z mnogimi, silnimi zaprekami. Naša politična prizadevanja niso imela vpeha, kakoršnega smo si obetali; mnogo kateri cvet nam je zvenel brez sadu. A zató ne obupajmo. S kakim navdušenjem, s kakim veseljem in zaupanjem so začeli Izraelci, vrnivši se iz babilonskega prognanstva, z nova zidati razrušeno mesto, razderto svetišče! Tako delajmo tudi mi! Začeti nam je delo od tal, da bode imelo terdno, stalno podlogo. Da si najprej ohranimo narodnost, vkoreninimo jo v ljudstvu. Deržimo se ljudstva, našega vse hvale vrednega, tako dovezetnega, po omiki takó hrepenečega ljudstva. Učimo, izobražujmo ga, blažimo, dvigajmo ga, dajajmo mu zdrave dušne hrane. Da pa moremo to, učimo se najprej sami; posnemajmo, privajajmo si, kar vidimo dobrega, koristnega in lepega pri drugih narodih; mi, ki se imenujemo izobražence, bodimo mu izgled, bodimo mu ponos! Bodimo v vsem pošteni, ne delajmo ničesar na videz, sovražimo vse polovičarstvo, sleparstvo; s kóreanom iztrebimo

vso surovost, podlost, vse hlapčevske lastnosti. Naš narod nima plemstva; tem bolje, bodimo vsi plemeniti. Potezajmo, borimo se za svoje pravice; a pametno, zmérno; ne delajmo kakor déte, ki pade ter obleži in kriči, da mati pride in ga vzdigne; pomozimo si sami. Ne pričakujmo čudežev in milodarov od zgoraj kjer je moč in oblast. Ne kar se mi podeli — kar si sam pridobim in priborim, to je moje, to je stalna moja last.

Vstvarimo si narodno slovstvo. Narod, kateri nij zmožen iz sebe roditi svojega slovstva, nima pravice zahtevati, da se šteje med izobražene narode. Slovstvo je cvet omike; slovstvo kaže, káj more narod sam iz sebe; slovstvo je merilo moči narode, merilo spoštovanja, katerega smé zahtevati od drugih narodov. Slovstvo kaže, je-li narod vreden, da biva na svetu.

Ljubimo, gojimo, izobražujmo svoj mili materin govor! branimo ga, kakor svoj najdražji zaklad. Svét nam bodi, ne igrača; in če ga nam preženó iz šól in urádov, v naših družinah, v naših sercih bodi mu varno zavetje, odkoder ga ne prežene nobena sila. Svét jezik nam bodi materin jezik; v njem mislimo najvišje misli, vanj zlivajmo najslajše čute; tá jezik naj govori prijatelj s prijateljem oče z otrokom.

V tém duhu bode uredovan novi list, katerega s temi versticami priporočam svojim rojakom!

Ime mu bode „Zvon“, — zvon, ki s krepkim, čistim, milodonečim glasom zjutraj budi na delo; ki o poludné opominja, da povzdignimo oči in serca v jasne višave; ki zvečer po delu vabi na počitek ter trudne delavce zbira okolo svetega domačega ognjišča, kjer se vnemajo prijazni pogovori, pripovedujejo se povesti, pojó se pesmi, zdaj žalostne, zdaj vesele; v vsem pa vlada blag duh, mir in sprava in med brati ljubezen!

„Zvon“ začne izhajati z novim letom, po dvakrat v mesecu na celi poli: Naročnina mu bode; za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.; učencem in dijakom (po več listov skupaj v zavoji) 3 gld. na leto 1 gld. za 4 mesece.

Naslov: An die Redaktion der Zeitschrift „Zvon“, Wien, Hernals, poste restante.

Na Dunaji, 1. decembra 1875.

Jos. Stritar,

Wien, Ottakring, Hauptstrasse 23.

Domače stvari.

— (Mariborska narodna čitalnica) bode imela v nedeljo 12. decembra t. l. ob treh po polu dné v nje prostorih občni zbor. Dnevni red je: 1. Poročilo o društvenem delovanji preteklega leta. 2. Polaganje društvenih računov. 3. Volitev novega odbora. 4. Razni predlogi. K temu za oživljenje našega društva važnemu zboru ste s tem najuljudneje vabljeni, ter prošeni, prav gotovo in o točnem času priti. V Mariboru 5. decembra 1875.

— (Iz Jelšan v Istri) se nam piše, da so tam ubogi farani izdali 34 titoč za zidanje šole, cerkve in farovža; zasluge za to imajo g. Mavrič, župan And. Udovič in dekan Val. Pušavec.

„Kaj pa, Kornelji, ali bo kaj kmalu?“

„Precej, le pojejte!“

„Sem sita, le skoro končajte, se mi mudi domov; sir vaš je pa tako čuden, samo slan je in pilo bi se nanj. Prosim, ali nemate malo vode?“

„Vode nij, sluga je nekam šel in nij ga, da bi jo prinesel, a če hočete vina? ...“

„Če nij preostro?“

„Ne, je sladko, čudno lahko vino“ ...

„Ah, dobro je! Kar sem na svetu, še nijsem pila takega vina, zmirom le ostro.“

„Nikakega, to se koj pokaže. Dajte tudi meni kozarec, ker ste gospodinja, pogospodinite nekoliko.“

„Kako je to veselo! pijte! ... jaz bi vse tako vino popila!“

„Ne pijte preveč, kaže se, da ste uže cel kozarček spili!“

„Da, pa morebiti je škodljivo?“

„Ne, le bladi, da se ne prehladite.“

„Kaj še, meni je tako vroče; jaz odprem okno.“

„Ne odpirajte ... sicer pa, malo si odložite! ... Tako, — jaz se bojim vetra ...“

To še! ... ah kako je pri vas prijazno! ... Pustite nalogo, da vam zapojem eno pesen:

„Oj vyjdi, vyjdi, serdenjko Galju, Serdenjsko Galju, dorogij krištalju ...“

„Oče nemajo radi te pesni, pa vsaj nijsem doma, vam jo pojem in vi se ne razsrdite ...“ Ana je klepetala vsake bedarije, pela, predstavljala Jana, kako hodi in govori. Zagorela je v lica, oči jej plamené od nenavadnega veselja; revici se pozna šampanec!

(Konec prih.)

— (Starožitnost.) Iz Trsta se nam piše: Včeraj sem čital v „Gazetta di Venezia,“ da je neka grofica Kapnist podarila beneškemu muzeju dva stara meča, ki sta okinčana s podobami ter slovanskimi napisi. Našla sta se na posestvu omenjene grofice na otoku Zakintu. Ali bi ne bilo dobro, ko bi si kak slovansk zavod pridobil ona dva meča? Gotovo bi bila nam interesantnejša, kakor Italijanom.

— (Hudo zimo) smo dobili. Mraza je bilo v sredo in četrtek od 15 do 18 gradov.

Važno

je naznanilo v današnji številki Samuela Heckschera star. v Hamburgu. Ta hiša si je radi promptnega in zanesljivega izplačevanja dobitkov tu in v okolici dobro ime pridobila, ter vsacega na današnji inserat opozorujemo.

Posebno pozornost

zasluži inserat firme S. Sacks & Co. v Hamburgu, v današnji številki, katera se nam zaradi točne in pazljive postrežbe naročnikov najtopleje priporoča.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni
Revalesscière du Barry
v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinskega nadzora; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespajanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, siljenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicinske, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Déde, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dritti in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganju v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vrstnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použitij ni mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesscière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznij, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na cen, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr.,

1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalesscière-Biscuiten v puščah in tabletah: 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold. Proslaje Du Barry & Comp. na Emsaßi, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in v vsi vrsti trgovih; tudi razpošilja današnja hiša na vse kraje po poštah kakorznica ali povzetih. V Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (277)

Lekarna Piccoli

„K angelju“
v Ljubljani.

pripravlja
Dorško olje
(Dorsch-Leberthran-Öl)
iz sale kitovih jeter, v katerem je
železni jod (Jodür)

V 35.00 gramih olja iz sale kitovih jeter je
14 centigramov železnega joda (Protajoduretum ferri.) (132—151)

Jaz ne bodem opisoval učinek železnega joda, ker ta je obče znan in se vporablja splošno v zdravilstvenih stroki.

Ta učinek pak postane važnejši, ako se združi z oljem iz sale kitovih jeter in je posebno zdaten v vseh onih slučajih, v katerih se more brzo pomagati oslabilenej redilnej delavnosti; kjer se mora dostaviti krvnej cirkulaciji večja količina teh elementov, kateri kri čistijo, ter s tem dajejo napravam sopenja večjo delavnost in pripomorejo do ustvaritve zdravnejše in večje krvne mase.

Jaz morem jih tedaj najtopleje priporočati kot najboljši pripomoček proti bramorjem (škrofeljnom), rakitis, kroničnim izpuštkom na koži, pljučnim kataru in jetiki.

Nakazanje o rabi. Olja iz sale kitovih jeter uživa se po 10 gramov trikrat na dan ali po zdravniškem predpisu.

Cena jedne steklenice 1 gld. av. velj.

Da se ponarejenju izogne, vti-sneno bode moje ime na vsakej steklenici.

LAJNARJEVA DOKZA 9 decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	45	
1860 drž. posojilo	111	80	

S. Sacks & Co.
Staats-Gefecten-Banking,
Hamburg.

(418—5)

Akcije narodne banke	930	—
Kreditne akcije	207	25
London	113	20
Napol.	9	08
C. k. cekini	5	32 1/2
Srebro	105	50

Z Bogom!

Vsem svojim prijateljem in znancem kličem, odhajajoč iz bele Ljubljane v Pola prisrčni:
Z Bogom! Na zdravje!

Hugo Hohn,

(428)

c. k. poštni oficijal.

Glavni dobitek ev.
375.000 mark
nove nemške
drž. veljave.

Naznanilo
sreče.

Dobitke
garantira
država.

Vabilo za udeležitev
dobitkinih naključeb

od države Hamburg garantirane velike denarne loterije, v kateri se bode gotovo dobilo čez

7 milijonov 660.000
drž. mark.

Dobitki te koristne denarne loterije, katera obseza vsled načrta samo 81.500 srečk so sledeči: namreč 1 dobitek event. 375.000 drž. mark, specijalno drž. mark 250.000, 125.000, 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 36.000, 4 krat po 30.000 in 24.000, 3 krat po 20.000 in 18.000, 29 krat po 15.000, 12.000 in 10.000, 36 krat po 6.000, 45 krat po 4800 in 4000, 205 krat po 3600 in 2400, 417 krat po 1800, 1500 in 1200, 1121 krat po 600, 360 in 300, 18820 krat po 240, 131, 120 in 60, 21014 krat po 48, 24, 18, 12 in 6 drž. mark in dospejo čez nekaj mesecev v 7 oddelkih do odločbe.

Prvo dobitkino žrebanje vršilo se bode službeno

15. in 16. decembra t. l.

in velja za to:

Cela originalna srečka samo 3 gl. — kr.
Pol originalne srečke „I“ 50 „
Četrť originalne srečke „—“ 75 „

in razpošiljam te od države garantirane originalne srečke (nikakor prepovedane promese) proti frankiranej pripošiljavti zneska ali pa proti poštnem povzetku tudi na najoddaljene kraje.

Vsak udeležnik dobi od mene poleg svoje originalne srečke zastoj tudi originalni načrt z vtisnjenim državnim grbom in po dovršenem žrebanju pripošlje se takej vsacemu brez zahtevanja službeni spisak žrebanja.

Izplačevanje in razpošiljanje denarnih dobitkov

do interesentov izvršujem sam direktno in promptno in z najzanesljivejšim molčanjem.

Vsako naročilo more si vsak preskrbeti s poštno nakaznico ali pa priporočanim pismom.

Obrne naj se tedaj vsak z naročitom zaupljivo do

Samuel Heckscher sen.,

bankirna in izmenjevalna pisarna
v Hamburgu. (409—6)

Izveštaj!

Bolnica Feldhof tik Graca, uz koje se naziva Panzionat za bolesi od mozga i živaca razne vrsti. — Godišnja uplatnica iznosi 1500 gld. a. v. — Krasan položaj kako u pogledu zdravstvenog tako u pogledu svake udobnosti — leži 1100' nad povr. mora. Od Graca leži po sahatu udaljeno. Bolesi se leče po najnovijem načinu, zavod poseduje takodjer najnovije zgrade (apparate) lekarske.

Izveštaje podeljuje Upraviteljstvo (Direction).

(315—11)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Tužci.

8. decembra:

Evropa: Lužar iz Nov. mesta.

Pri Stonu: Tanšek iz Brežic. — Bunzel iz Dunaja. — Ambrož iz Idrije. — Hel iz Dunaja. — Kovačič iz Središča. — Kunštič iz Sevnice. — Skubec iz Gradca. — Braune iz Kočevja. — de Santi iz Trsta.

Pri Malitci: Pirker iz Maribora. — Fachner iz Dunaja.

Pri Zamorci: Zorc iz Dunaja. — Hausern iz Reke. — Kastelec iz Trsta.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.